

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Parergon II. Ad Idem Secundum Ecclesiæ Præceptum. De Confessione
Complicis Sui Peccati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

PARGERON II.

AD IDEM SECUNDUM ECCLESIAE PRÆCEPTUM.

DE

CONFessione COMPLICIS SUI PECCATI.

Rustificabam nudius tertius de more in suburbanis nostris hortis (Patres &c.) ut non nihil otij indulgerem litterarijs exercitationibus meis ; quod nihilominus non pauci ex incidentibus subinde occasionebus interpellabant ; semel ergo Perillustris Vir , comite Sacerdote , eodemque peritissimo hujus civitatis animarum Curatore : me pro eorum humanitate ad meam salutem recognoscendam , convenerunt. Inter alloquia vergebat jam ad occasum sol ; atque à vicinis montibus longiores se demittebant umbræ , & nos per spatiosa pomarij ambulacra amicè confabulantes incedebamus ; ubi incidit fortè sermo de Sacerdotibus Græcis , quibus licet in Orientali Ecclesia matrimonio esse conjunctis ; an hi , si Confessoris munere fungantur , suarum uxorum exhomologeses ritè excipere valeant ? & inde modica , ut fit , ex altero sermone ad alterum , & ex grege ad armentum , transitione , in eam disputationem dilapsi sumus , sanè valdè arduam , & ancipitem valdè ; an sacer Mystra ad idem munus adscriptus , pia-

cularem Confessionem audire ejus possit , cum qua ab ipso inhonestè actum est ? Quod sub alio dicendi modo proponunt morales Theologi ; an valida sit Confessio turpis congressus cum potenter complice Sacerdote ? Et Parochus quidem , quo cum familiariter agebam , validam esse , cum Joanne Sanchez putabat ; Ego cum alijs mox laudandis , saltè ut plurimum , dissentiebam. Quoniam verò consequenti hoc anno meos auditores latè de Confessione sum , DEO favente , multa docturus , operæ pretium me facturum duxi , si prolusionis loco de proposita questione in hoc ornatissimo consessu dissererem , veram solidamque sententiam sine fallacia sectarer , eandemque vestrum omnium , ut spero , doctissimis suffragijs comprobarem.

Itaque statuo , Confessionem turpium ipsi complici exhibitam , regulariter , ut loquimur , ac terè semper , invalidam , & sacrilegam esse , ac necessariò repetendam : quamvis enim Doctores communi calculo eam fore validam , doceant : modò primò absit periculum novi lenocinij , novæque indecoræ

decõte voluptatis : modò secundo le-
gitimus adfit animi dolor : & modò
tertiò, legitimum item suscipiatur, &
constans non ampliùs labendi propo-
situm : id quod docuere S. Thomas,
Sylvester, Angelus, Sotus, Vivaldus,
alijque cum Diana p. 5. tract. 14. Res.
centesima supra decimam ; tamen
(quidquid habeat Joannes Sanchez de
ssnt. 11. num. 16.) hi Doctores intel-
ligendi omninò sunt, perinde ac plu-
res ex his conceptis verbis sese intelligi
volunt, quando certum est nullum sub-
esse periculum. At verò ijdem addunt,
vel addere certè coguntur, serè semper
subesse veluti latens anguis in herba,
probabile, ne dicam certum, oblecta-
tionis novæ periculum, vel ex parte
puellæ, vel ex Sacerdotis parte. Præ-
terea latere periculum diutiùs commo-
randi in eodem cæno : denique dolo-
ris ex animo concepti defectum. Qua-
propter meritò Fagundez 2. Ecclesie
præcepto lib. 4. cap. 3. num. trigésimo
quarto, esse lethale, complicitis ejusmo-
di Confessionem excipere, disertè pro-
nuntiat. Pontius item Legionensis
lib. 7. matrimonij cap. 38. expressiori-
bus verbis sic habet : *Confiteri complici,
res est periculi plena, & occasio committendi non pauca sacrilegia. Quem
enim animum esse cogites, & Confessario,
& Pœnitenti ? Quare ratione periculi
novi consensus, & committendi sacrilegij,
istud illicitum esse assevero : nisi fortè in
extrema necessitatis casu, aut quando imminente
præcepto confessionis annua, non esset copia
Confessoris, & ob magnum aliquod periculum,
nulla ratione dissimulari posset omissio præ-*

cepti. Nam extra hos duos casus, dicerem,
mulierem illam non habere copiam
Confessoris, si non aliter, quàm Amisio
confiteri potest, atque adeò non teneri
præcepto Confessionis. Hæc Pontius.
Hinc meritò per summam prudentiam
in Concilio Mediolanensi Provinciali
quarto, teste Bonacina de pœnitentiâ,
quæst. 7. p. 5. lege horrendæ excommu-
nicationis latæ sententiæ interdicitur,
ne quis improbi facinoris socio pœni-
tentiæ Sacramentum administret.

Jam verò his, quasi primis jactatis
hæctis, nec toto conatu disputatis, per
singula capita diligentius excurramus ;
& primò quidem periculi magnitudi-
nem explicemus. Sanchez lib. 1. in De-
calogum cap. 6. num. 7. sic ait : si mu-
lier data opera, absque ulla necessitate,
se ejus conspectui præbeat, à quo tur-
piter se amari non ignorat, etiamsi a-
morem illum non intenderet ; nescio,
eam à mortali culpa liberare ; jam in
hunc modum ratiocinemur, auditores :
si ratione periculi mortalem culpam
contrahit pudica aliàs puella ex uno
non necessariò sui conspectu, quem
adolescenti offert ; propterea quòd hic
facili negotio in lubricam delectatio-
nem impinget, quid expectandum à
Sacerdote, de quo agimus, quando
amicè agit cum illo impura muliere ?
Quando eadem superaddit non ingrata
(ne ampliùs dicam) colloquia ? Quan-
do præcedentium amplexuum memo-
riam reficit ? Quando sui amoris ex-
stus ad integrandam confessionem de-
ponit ? Quando oblectæna sui cordis ar-
cana desideria faretur ? quas putatis
flammas in temerarij Sacerdotis pecto-

et in bialia

MEVRIN

in

Ecclesie præcepto

WARRIN

de

E II

30.6.

re tunc illa volens, nolens, non exci-
tabit ?

At jam extinctæ sunt antiquæ Vene-
ris flammæ, quandoquidem ad suarum
culparum expiationem pœnitens acce-
dit, idque ad emendandum fortè Con-
fessarium : Audio, dixisti pulchrè,
bellè narraſti ; verùm ego & scio, &
experior, recens demortuam ceream
facem statim in i&u oculi, ut primùm
igni admovetur, accendi. Quid si in
focio flamma extincta nondum fuerit ?
(quod tibi constare nequaquam, immò
semper timeri potest.) Tunc sanè
proh quantum, & quàm inextinctum
incendium excreſcet !

Collector adagiorum explicans pa-
ræmiã illam (periculofum est, ca-
nem intestina gustasse) sic habet : mo-
net adagium, haud facilè temperare à
peccando, qui semel illecebram illam,
veluti authoramentum vitiosum degu-
staverit : quemadmodum, qui scortum
attigerit, qui semel perjurio rem auxe-
rit, qui semel aulicam vitam sit exper-
tus. Hæc ille. Et tu tam facilè, tam
promptè, tam citò Sacerdotem tuum
fuisse correctum, tibi persuades ; Non
(tametsi jurejurando affirmaverit) cre-
dam.

Atque illud quidem, quod innui,
(quando intima sui cordis arcana ho-
mologeta puella paterfacit) quantam,
quamque avidam escam admovet Ama-
ſio ? Detegere enim secreta pectoris,
eximij amoris vehemens est incitamen-
tum ; quod tanquam germanam ejus
proprietas indicavit Dominus, ac
Præceptor noster Joannis 15. *Vos au-
tem dixi amicos, quia quæcunque audi*

*vi à Patre meo, nota feci vobis : & Ju-
dicium 6. Samionem sic arguit Dalila ;
Quomodo dicis, quod amas me, cum a-
nimus tuus non sit mecum ?* Explicat
Lytanus perinde, ac si dicat ; quòd *mi-
diligas, manifestè falsum est, cum pro-
prium sit diligentium, secreta sui pe-
ctoris invicem revelare : addamus, &
nos sapientes majores nostros ; qui,
quia eos non latebat, inter amicos sin-
ceram haberi non posse dilectionem,
nisi animi penetralia iidem sibi invi-
cem denudent ; nudum, nullòque or-
natum vestimento amorem depinxerunt ;
quare admiratione dignum non
est, si arcanorum communicatione fo-
veatur, excitetur, accendatur amor.
Unde nec etiam admirandum, si vobis
ego id propugnem, quòd nimirum,
cum amica puellula sui cordis interiora
amico Sacerdoti, aperto veluti pecto-
re ostendit, fieri non possit, quin ejus-
modi Mystes vehementiore animi mo-
tu, in eam non feratur, & mellitum ve-
nenum, ut per aliam occasionem lo-
quitur Plinius, mulsùmque lethale,
vel invitus non bibat.*

Nec profectò innocens constabit a-
mor, quamvis ex pia Confessione con-
surgens, ut purus, & filio dignus in-
benè moratis Confessariis consuevit
enasci, quando probus pœnitens sui
pectoris occulta fidei enarratione con-
fessario, tanquam Patri, commemo-
rat : minimè, minimè, in eo, de quo
nostra versatur locutio. Quòd me ju-
vat ex Medicorum documentis palam
facere : Hippocrates Medicorum Prin-
ceps lib. 2. *Aporismo 10. Non pura cor-
pora (inquirit) quantum plus nutries, tan-*

to magis lædes. Rationem hujus pronuntiati dat ejus Commentator, Medicorūque Magister Galenus. *Quia, inquit, corrumpitur adveniens alimentum, quamquam probi succi ab humorum pravitate jam corpus obrinant.* Hæc illi. Nos verò non ab simili ratione assevetamus, quanto plus amoris, quamvis probi, & innocentis adjungas, tanto magis lædes, nam impurum & sacrilegum peccatum, ac pravitate venerea infectum, facili transitu, purum illum amorem, homine etiam minus advertente, in tabem certò converteret, oblectano nimirum, & venero motu ejus cor obsidente.

Hinc etiam fit, ut ego non videam, qua ratione improbus hic factorum minister, alterius esse medicus possit, cum sit eodem contagioso morbo, infidèntque vulneribus ipse scatenus; & qui errata mulieris castiget, incessatque ipse intercutibus vitiis miserabiliter madens? Quod enim impudicus pudicitiam alteri instillet, nullo prorsus negotio impetrabis; siquidem nunquam efficies, ut cancer rectus ingrediatur, & ambulet.

Augetur inde malum, quia novit impudens Confessarius meretriculæ exteriora verba & actus; ac cordis occultata non novit: quare sæpe anceps, sæpe anxius de ejus mente, deque vera dilectione subdubitat. Cum verò ea accedit ad sacrum tribunal, aperitque peccatoris ardentes faces, assiduāsque, fortasse cogitationes, ac propensiones ad eum, apud quem sua peccata (quamvis cum pœnitentia) deponit; quis ibit inficias, nefarij Sacerdotis peccatus,

Tambur. de Præcept. Ecclesi.

vel accendi, vel accensionis evidentem aleam subire? Qui autem amat patriculum, peribit in illo, est pronuntiatum vel ipsis tyronibus vulgare: Profectò amor amorem elicit, veluti silex ignem, chalybem percutiens. Amor philtrem est potentissimum ad amorem excitandum; quod eleganter scripsit Seneca ad Lucillum, *epistola nona: Ego, inquit, tibi monstrabo amatorium sine medicamento, sine herbis: si vis diligi, dilige.*

Expendamus adhuc pressius mulieris sacrilegam confessionem: siquidem ea instituta est à Christo Domino, ut salubri confessione, & pudore, quæ in ipsa culparum narratione concipitur, excitetur in nobis alius purior de delictis commissis pavor, & dolor, prout oportet ad justificationis gratiam impetrandam: sic ad advocandum ejusmodi salutarem dolorem nobilissimi Doctores, Magister sententiarum in *quarto distinctione 7. & S. Thomas ibidem quest. 3. art. 3.* asserunt, mortis urgentis periculo (si Sacerdos præstò non sit) debere quempiam confessionem instituere coram laico, non quidem quasi profanus homo piacularem absolutionem tribuere ritè queat, sed ut verecundiâ, ac pudore apud laicum concepto eventilet, atque excitet legitimi doloris faces, & salutaris contritionis actum extorqueat. Atqui, amabo te, commemorata crimina criminis socio; præsertim amico ejusdem farinae pulvere, seu melius luto fædè consperso, quodnam pudoris vestigium imprimet? Planè nullum, Putas, id quod pudicissime protullit Tullius *l. 1. de legibus:*

X

gsbm:

bus: erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia: Putas, inquam, locum habere in hac muliere, & eam, dum de impudicitis tuis cum impuro amico agit, vel latum unguem erubescere? Vach! aduersus solem ne loquamur: manifestis, oro, ne repugnemus.

Confirmare tamen adhuc, quæ dicta sunt, per vulgato Judicis exemplo placeat.

Docet Sanchez in summa, iterumq; in consiliis lib. 3. c. unico, non licere, Judicis Amasiam rogare, ut ea pro te apud ipsum intercedat, non licere (inquit) ratione scandali, tum sui ipsius, cum se exponat vehementissimo labendi pericululo; tum alieni, quia in idem discrimen Judicem conijcit: solam ratione urgentissimæ necessitatis, id concedunt Castropalaus, Hurtadus, aliique apud Dianam part. 3. tract. 6. Res. Quadragesima quarta. Ubi enim intacta gravis necessitas, erit potius scandalum acceptum, quàm datum, passivum, quàm activum (quorum differentiam in præsentia distinctius explicandi locus non est.) Si igitur lethale piaculum committi putatur, quando de alieno impurum Judicem mulier alloquitur, quàmto magis mortifera labe inficietur ea, quæ Sacerdotem lubricè dilectum alloqui non dubitat: & quidem non de negotio alieno, sed de ipsissimo turpis amoris incendio? Hanc, tu æstimaveris, sincerum ex animo dolorem de peccato posse concipere, dum actu peccato scandali peccat? Nec ulla in re præsentis necessitas excogitari potest: nam præter mortis periculum,

aut gravem infamiam, ut initio hujus disputationis innuebamus cum Basilio, Pontio, quia tunc scandalum censetur merè passivum, nulla fingi lex potest, quæ jubeat, mulierem in eo eventu confiteri, quia reputanda tunc est, carere omni Confessario, si alius non adest, præter turpis peccati locum: factius enim tunc erit confessionem omittere, quàm sacrilegæ confessionis reum apud æternum Judicem constitui.

Nec prætermittendum est argumentum, ductum ab experientia omnium actionum tuta, fidelique magistra: siquidem ferè omnes ejusmodi confessiones procedente tempore sacrilegiæ sceleratas, fuisse deprehensas, contemptum est, novis impudicitis, vel in ipso confessionis actu, subinde refertas; & quod malorum caput est, per plurimum annorum spatia cœcissimum commercium perdurasse. Quare sæpe justissimo Dei judicio, hos impios hominologetas, propterea quod sæpe in confessionibus sollicitatores fuerint, ad sacrum inquisitorum tribunal fuisse delatos, non ignoramus; de quibus libeat exclamare. O fidos ovium Custodes, ut ajuat, lapsos; ergo (ne in sole caligemus auditores) confessiones turpium cum socio sacrilegæ regulariter existimandæ sunt, cum regula desumenda sit ex his, quæ ut plurimum & frequenter eveniunt, sic pronuntiante communi jure, lege in obscuris H. de Regulis Juris; in obscuris inspici solet, quod verisimilius est, aut quod plerumque fieri solet.

Denique si hæc argumenta inferioris ordinis, hoc est, (humani ingenij) apud pertinacem aliquem non evincunt;

cunt; evincat locupletissimum testimoniū à cælo latum. Etenim Cæsarius l. 3. c. 24. id enarrat, quo hæcenus propugnata sententia confirmatur; dabo ejusdem Cæsarij verba, ne scilicet, si alio utar stylo, hoc est, meo, à sincera simplicis narrationis veritate, aliquid detrahere videat.

In quodam loco (ait) Sacerdos quidam nuper defunctus est, cui Superior ob meritum vitæ injunxerat, quatenus fratrum suorum confessiones audiret. Erat in eodem loco adolēscens quidam, qui ad eum confitendi causa frequenter veniebat, cum quo, dæmone instigante, & humana fragilitate consentiente, idem Confessor semel tantummodo peccavit. Statim opere perpetrato cæpit dolere, & flere amarissime, dicebatque juveni: malè fecimus; aliis hoc peccatum confiteri non possumus, sed consulo, ut tu mihi confitearis, & ego tibi, alterque ab altero suscipiat penitentiam. Placuit consilium: confessi sunt in vicem peccatum: parvo post tempore Sacerdos idem infirmatus est usque ad mortem; & cum jam in extremis ageret, timore gehennæ, peccatum superiori confessus est, & obiit. Post mortem clara die apparuit adolescenti, facie lurida, & etiam veste trita, dixitque illi: In maximis penis sum propter peccatum illud tantum, quod tecum commisi: ab ignea enim catena astringor, & nisi in extremis peccatum Superiori in confessione expressissem, æternaliter damnatus fuisset. Si tu purè, & plenè confessus fueris peccatum nostrum, mihi multum proderis; sin autem, æterna pœna

te suscipiet, sicque disparuit. Terminus Juvenis fecit coram Superiore confessionem. Hæc Cæsarius.

Porro ubi prædictam defuncti mentionem relcribit à Cæsario P. Joannes de Major nostræ Societatis v. *Communio, exemplo decimo speculi*, hanc notationem affigit. Potest quidem, inquit, esse confessio valida, & absolutio data ab eo, quo cum aliquis peccavit turpiter; sed quia sæpe (addo ego, ferè semper) contritio abest, cum aliquis confitetur complici; ideo potuit fieri, & potest sæpe accidere (dicamus nos, ferè semper) ut talis confessio sit inutilis ad salutem. Hæc Joannes de Major.

Istuc nimis imprudens Mystes, & tibi, ut liber, tam grande periculum, liquidissimas æterni regni delicias prodigendi, teque cum tuis amoris flammis in flammis ardentiores, æternum immergendi. Jam de proposita questione hæc pauca dixisse sufficiat. Nam extra modum vestra benevolentia abuterer, si in longiorem cursum protraherem orationem meam, quod ob argumenti amplitudinem certè possem. Id tamen unum adjicere fas esto, pro quo sentio, mihi aurem velliceri, ut illud explicem, unde initium sumpsit disputatio de confessione complicum; quid scilicet decernendum de Conjugibus Orientalis Ecclesie concedentis legitimas nuptias Sacerdotibus? Morem vobis, sed brevibus geram.

Glossa in capitulo, omnes, trigesima q. 2. sic proponit hanc dubitationem, ac diluit; nunquid, ait, Sacerdos Orientalis Ecclesie audiet peccata uxoris

sua? Non, quia nec ipsa ei liberè confiteretur, si commisit adulterium. Fagundez etiam id approbat 2. *Ecclesia Præcepto lib. 4. cap. 3. n. 34.* qui, cum docuisset peccare, mortiferè Sacerdotes, si faminarum, cum quibus sceleratè se gerunt, confessiones excipiant, addidit, sic etiam Sacerdos Græcus non debet audire uxorem. Hæc ille jejune fati. Verùm, ejus, & Glossæ pace, solidam hujus sententiæ rationem nequaquam video: nisi etiam timor adfit dimintæ confessionis, ut contingeret ob commissum adulterium, vel quid simile, quod solùm notare debuisset Glossa, non apparet ratio, cur uxoris homologesim audire ritè non possit Conjux Græcus: illa enim, de qua modò nostra processit disputatio, complex erat, & sociâ peccati Confessarij, quæ certè criminis societas prorsus exulat in uxore, Græcòque Sacerdote sancta nuptiarum Lege colligatis,

Atque hinc fit, ut semper illa distinctio sit nobis ante oculos observanda, ut quæ diximus de sacrilega confessione turpium cum complice Sacerdote, ad alia alterius clasis peccata non sint facilè extendenda, quale esset exempli gratia furtum, blasphemia, perjurium, & similia: quamvis enim aliqua mulier consentiente Confessario, damnum v. g. alicui adversus justitiam intulerit, cum hujus delicti confessio non sit, ut plurimum, causa, immò nec occasio proxima, atque adeò proximum periculum iterum peccandi, vel in eodem peccato persistendi, vel consuetum, contritionis, aut attritionis actum non eliciendi, ex quibus capitibus turpium confessionem à complicitibus ablegavimus; ideò nisi quid aliud incommodi intercurrat, non erat in aliis delictis, eodem modo, ac in turpibus, decidendum. Atque hæc de contentione orta ex sociali crimine hætenus disputata, sint satis.

